

ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ЖИВОТ ЉУДИ: ИСПИТИВАЊЕ РЕШЕЊА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ НА ЕКСПО 2025 У ОСАКИ КРОЗ АНАЛИЗУ ПАВИЉОНА

THE PEOPLE'S LIVING LAB: EXAMINING SUSTAINABLE DEVELOPMENT SOLUTIONS AT EXPO 2025 OSAKA THROUGH PAVILION ANALYSIS

*Даринка Голубовић Матић*¹

Прегледни рад
DOI: 10.5937/KONPUP26262G

АПСТРАКТ

ЕКСПО 2025, Осака, Кансаи, Јапан, одвијао се под водећим мотом „Дизајнирање будућег друштва за наше животе“, представљајући амбициозну визију одрживог глобалног развоја. Простирући се на 155 хектара на острву Јумешима, изложба је испитала три међусобно повезане димензије људског просперитета: „Спасавање живота“, „Оснаживање живота“ и „Повезивање живота“. Позиционирана као „Лабораторија за живот људи“, ЕКСПО 2025 је истраживала путеве ка постизању свих 17 циљева одрживог развоја Уједињених нација кроз стратешку интеграцију информационих и комуникационих технологија, демонстрирајући како конвергенција сајбер простора и физичког простора може генерисати заједнички просперитет.

Велики прстен архитекте Соуа Фуџимота служио је као архитектонски и концептуални централни део изложбе, организујући три тематска округа која су одговарала свакој подтеми. Унутар овог кружног оквира, земље и организације учеснице представиле су павиљоне са иновативним технологијама, предлозима политика и дизајнерским решењима која се баве хитним глобалним изазовима. Овај рад користи методологију квалитативне студије случаја засновану на директном посматрачком истраживању спроведеном током ауторове посете ЕКСПО 2025. Кроз систематско испитивање одабраних павиљона које је аутор лично доживео, ова студија анализира како су ове инсталације артикулисале визије одрживе, праведне и међусобно повезане будућности, док се истовремено баве свеобухватном темом изложбе о дизајнирању друштва за људско благостање. Анализа доприноси разумевању како светске изложбе функционишу као платформе за ширење дискурса одрживог развоја и наратива технолошких иновација.

Кључне речи: *ЕКСПО 2025, одрживи развој, дизајнирање будућег друштва*

¹ Редовни професор Универзитета Унион Никола Тесла, Факултет за градитељски менаџмент, Београд; ORCID: 0000-0003-4111-938

ABSTRACT

EXPO 2025 Osaka, Kansai, Japan operated under the guiding motto "Designing Future Society for Our Lives," presenting an ambitious vision for sustainable global development. Spanning 155 hectares on Yumeshima Island, the exposition examined three interconnected dimensions of human flourishing: "Saving Lives," "Empowering Lives," and "Connecting Lives." Positioned as a "People's Living Lab," EXPO 2025 explored pathways toward achieving all 17 United Nations Sustainable Development Goals through the strategic integration of information and communication technologies, demonstrating how the convergence of cyberspace and physical space can generate shared prosperity.

Architect Sou Fujimoto's Grand Ring served as the exposition's architectural and conceptual centerpiece, organizing three thematic districts that corresponded to each sub-theme. Within this circular framework, participating nations and organizations presented pavilions featuring innovative technologies, policy proposals, and design solutions addressing pressing global challenges. This paper employs a qualitative case study methodology based on direct observational research conducted during the author's visit to EXPO 2025. Through systematic examination of selected pavilions personally experienced by the author, this study analyzes how these installations articulated visions of sustainable, equitable, and interconnected futures while engaging with the exposition's overarching theme of designing society for human wellbeing. The analysis contributes to understanding how world expositions function as platforms for disseminating sustainable development discourse and technological innovation narratives.

Keywords: *EXPO 2025, sustainable development, designing future society*

УВОД

Обилазак великих светских изложби представља методолошки изазов за истраживаче из области архитектуре и урбанизма: временска ограниченост посете и обиље садржаја захтевају систематичан приступ одабиру и анализи павиљона. Ауторова претходна искуства са Бијеналима архитектуре у Венецији пружила су компаративни оквир усредсређен на архитектуру у контексту живота. ЕКСПО 2025 у Осаки конципиран је из другачије перспективе, постављајући животну средину у контекст спасавања, оснаживања и повезивања. Ова студија заснована је на посматрачком истраживању спроведеном током вишедневне теренске посете, у оквиру које је анализиран репрезентативан узорак националних и тематских павиљона. Велика посећеност изложбе — са редовима чекања и унапред резервисаним терминима за поједине павиљоне — потврдила је да ЕКСПО 2025

представља значајан феномен у контексту савремене изложбене праксе. Организација је оцењена као примерна, нарочито у домену приступачности за особе са инвалидитетом, и може послужити као модел за будуће организаторе сличних догађаја.

Слика 1. ЕКСПО 2025 Осака

Пропратни програми које су организовали домаћини, као и свака земља учесница у оквиру националног дана, реализовани су на високом нивоу у простору између павиљона. Укупна атмосфера изложбе тешко је преносива путем текста — представља аутентично доживљавање које захтева непосредно присуство.

Централни архитектонски елемент читавог комплекса представљао је Велики прстен (Grand Ring) архитекте Соуа Фуџимота, у чијем оквиру су се одвијали сви садржаји изложбе. Ова кружна дрвена конструкција обима два километра и унутрашњег пречника 615 метара, са висином од 12 до 20 метара, проглашена је највећом дрвеном архитектонском конструкцијом на свету према Гинисовој књизи рекорда. Носива структура прстена ослања се на традиционалну јапанску технику градње дрветом без употребе ексера, познату као *нуки* (ぬき) — спајање хоризонталних греда кроз правоугаоне отворе вертикалних стубова, техника која вуче корене из изградње Шинто светилишта и јапанских храмова са вишевековном традицијом. Фуџимото је ову историјску методу комбиновао са савременим инжењерским

системима, укључујући металне учвршћиваче за сеизмичку отпорност, чиме је Велики прстен постао симбол дијалога између традиционалног заната и технологије будућности. Прстен је истовремено служио као главна саобраћајна петља локације, пружајући посетиоцима заштиту од временских услова и панорамски поглед на целокупан изложбени простор са уздигнутог шеталишта.

Слика 2. Велики прстен (*Grand Ring*) архитекте Соуа Фуџимота

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање је засновано на квалитативном приступу студије случаја, са фокусом на директно посматрачко истраживање спроведено током посете EXPO 2025 Osaka. Методологија обухвата анализу одабраних националних и тематских павиљона кроз три кључна критеријума: (1) тематску усаглашеност са подтемама изложбе, (2) степен интеграције савремених технологија и (3) просторни и архитектонски израз као медијум комуникације.

Посебан значај има непосредно искуство аутора, које омогућава интерпретацију не само експоната, већ и атмосфере, просторних секвенци и начина на који посетилац перципира изложбене садржаје. Анализа је структурирана кроз три подтеме: „Спасавање живота“, „Оснаживање живота“ и „Повезивање живота“.

АНАЛИЗА ПАВИЉОНА

„Спасавање живота“ – између биологије, технологије и перцепције

У оквиру подтеме „Спасавање живота“, павиљони које је аутор посетио указују на трансформацију архитектуре у медијум који посредује између научних процеса и људског искуства. Посебно се издвајају поставке које визуализују биолошке системе, екологију воде и микросвет, где се невидљиви процеси преводе у просторну и визуелну форму.

Кроз имерзивне инсталације, посетиоци су изложени приказима морских екосистема, алги и биолошких структура, што указује на све већу улогу биотехнологије у разумевању и очувању живота. У овом контексту, архитектура делује као интерфејс који омогућава интуитивно разумевање сложених научних феномена.

Посебно се издваја павиљон Белгије, који је концепиран око теме „људске регенерације“ (Human Regeneration). Концепт павиљона заснива се на интерпретацији три агрегатна стања воде – чврстог, течног и гасовитог – која симболички представљају циклус живота, трансформације и обнове.

Архитектонско решење, које потписује конзорцијум предвођен Сирилом Русоом (Cyril Rousseaux) из студија Carré 7, обликује павиљон као својеврсну „ледничку кутију“, где форма и материјалност директно реферишу на тему очувања, хлађења и регенерације. Просторна организација омогућава постепено увођење посетилаца у различите фазе овог концепта, кроз имерзивно искуство које комбинује архитектуру, светло и мултимедијалне садржаје.

Садржај павиљона води посетиоце кроз наратив усмерен на медицинске иновације, са посебним акцентом на развој вакцина и биотехнологију, чиме се наглашава улога Белгије као значајног актера у области здравства и научних истраживања. Позициониран у зони „Спасавање живота“, овај павиљон јасно артикулише однос између науке, технологије и архитектуре као интегрисаног система усмереног ка очувању и унапређењу живота.

Посебан значај има и симболички аспект, који се огледа у инсталацијама са мотивом срца у павиљону Италије, где се граница између уметности и науке брише. На тај начин, концепт „спасавања живота“ превазилази технички оквир и постаје просторни и емотивни доживљај.

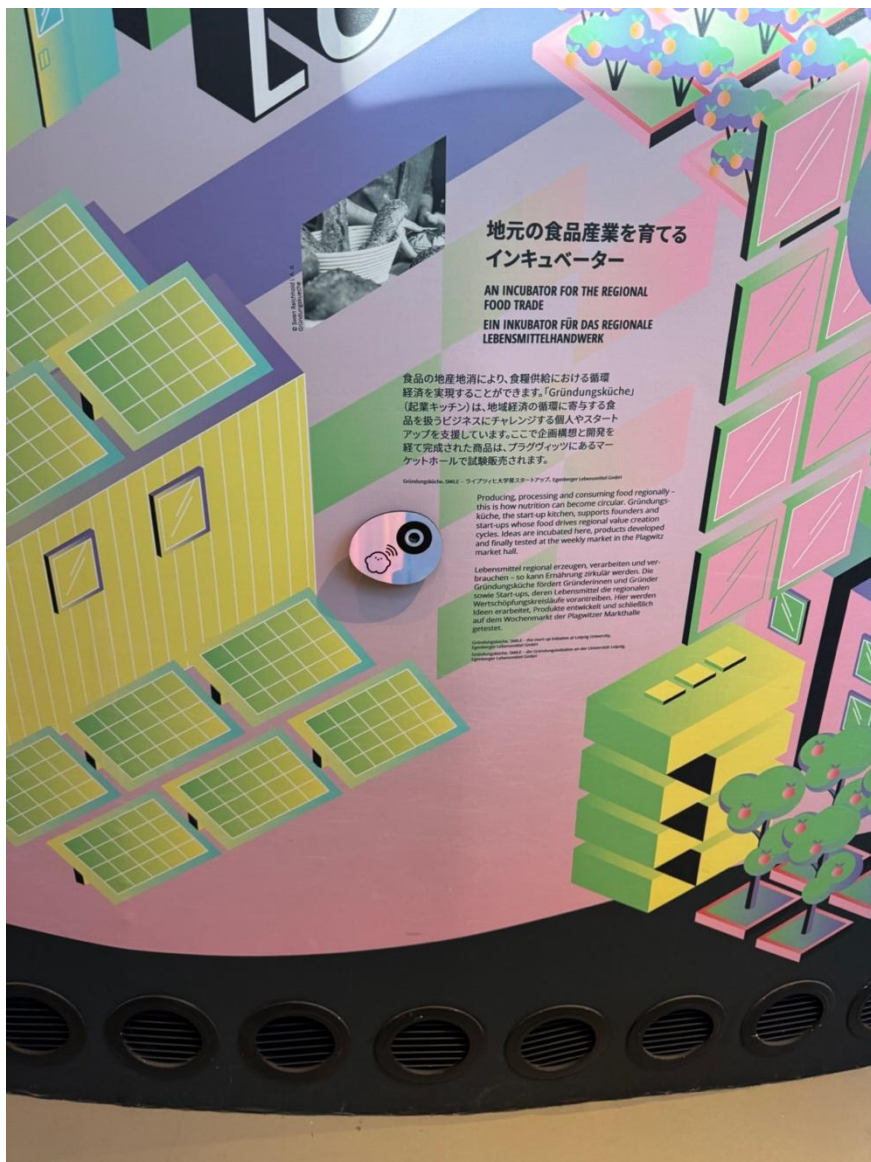

Слика 3. Инсталација са мотивом срца у павиљну Италије

„Оснаживање живота“ – архитектура као систем учења и одрживости

Подтема „Оснаживање живота“ јасно се манифестује кроз павиљоне Немачке и Сједињених Америчких Држава, који представљају различите, али комплементарне приступе развоју људских потенцијала. У оквиру подтеме „Оснаживање живота“, павиљон Немачке представља интегрисани приступ одрживом развоју кроз концепт циркуларне економије. Архитектонско решење заснива се на лаганој, модуларној структури која омогућава флексибилност, реупотребу и минималан утицај на животну средину.

Полуотворени простор павиљона омогућава континуитет између ентеријера и екстеријера, чиме се ствара амбијент који подстиче задржавање, интеракцију и активно учешће посетилаца. Оваква организација простора позиционира архитектуру као активан елемент у процесу учења. Садржаји павиљона усмерени су на обновљиве изворе енергије и одрживо управљање ресурсима, при чему се кроз визуелне и интерактивне елементе приказују комплексни процеси енергетских система. На тај начин, павиљон Немачке успоставља везу између просторног искуства и едукативне функције, наглашавајући улогу архитектуре у оснаживању појединца кроз знање и свест о одрживости.

Слика 4. Слика из павиљона CP Немачке

Павиљон Сједињених Америчких Држава, који није заснован на свемирском наративу, већ на свакодневним технолошким иновацијама, представља дигитално посредовано окружење у којем посетиоци активно учествују у креирању сопственог искуства. Интерактивни екрани и мултимедијални садржаји омогућавају персонализован приступ информацијама, што директно одражава концепт оснаживања појединца.

Слика 5. Слика са визуелног перформанса у павиљону САД-а

Ови павиљони показују да „оснаживање живота“ подразумева не само приступ ресурсима, већ и развој система који подстичу активну улогу појединца у друштву.

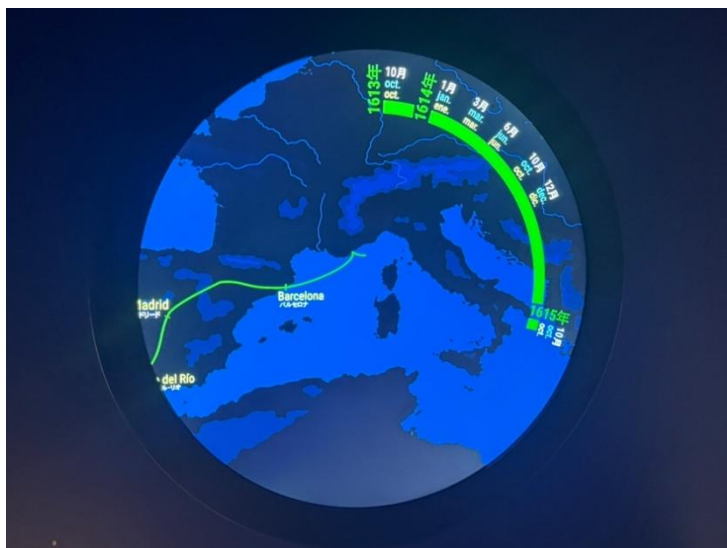
„Повезивање живота“

Подтема „Повезивање живота“ добија најсложенији израз кроз павиљоне Шпаније и Италије, као и кроз тематске инсталације које се баве меморијом и људским односима.

У оквиру подтеме „Повезивање живота“, павиљон Шпаније артикулише концепт воде као основног медијума глобалне повезаности. Полазећи од чињенице да вода представља кључни ресурс за опстанак и развој, поставка павиљона усмерава пажњу на међузависност природних система и људских активности.

Централни елемент изложбе представља имерзивна инсталација са глобусом и визуелизацијом океанских струја, где се кретање воде приказује као динамички планетарни систем. Оваква просторна интерпретација омогућава посетиоцима да перципирају сложене еколошке процесе кроз визуелно и емотивно искуство.

Архитектонски приступ заснива се на креирању тамног, контролисаног окружења у којем светлосне и дигиталне пројекције преузимају примарну улогу у обликовању простора. На тај начин, павиљон превазилази традиционалну изложбену форму и постаје медијум који повезује науку, технологију и перцепцију, наглашавајући воду као универзални елемент повезивања на глобалном нивоу.

Слика 6. Слика из павиљона Шпаније

Павиљон Italy у оквиру подтеме „Повезивање живота“ истиче културну димензију повезивања, кроз интеграцију архитектуре, сценографије и мултимедијалних садржаја. Простор павиљона функционише као медијум који омогућава дијалог између прошлости и савремености, комбинујући елементе културног наслеђа са савременим технолошким изразом.

Архитектонски приступ карактерише слојевитост простора, где светло, материјали и дигиталне пројекције заједно обликују перцепцију посетилаца. Овај приступ омогућава стварање имерзивног окружења у којем се култура не представља само као садржај, већ као активни елемент просторног искуства. Кроз овакав концепт, павиљон Италије наглашава значај културе као средства повезивања људи, указујући на улогу архитектуре у трансферу вредности, знања и идентитета у савременом друштву.

Слика 7. *Део културног приказа у павиљону Италије*

Посебно значајан сегмент уочен је у павиљону South Korea, где је кроз наративну инсталацију приказан однос између генерација кроз причу о деди композитору и унуци. Кроз мотив дигиталног уређаја као носиоца сећања, технологија је представљена као медијум који омогућава реконструкцију емоционалних и културних веза. У овом контексту, дигитални запис музике функционише као простор меморије који превазилази физичко време и омогућава поновно успостављање односа између прошлости и садашњости. Овај наратив указује на трансформацију технологије из алата у носиоца културног континуитета, чиме се концепт „повезивања живота“ проширује на домен колективног памћења и идентитета.

Аутор је ову инсталацију доживео као један од најемотивнијих сегмената изложбе, који превазилази класичну презентацију технологије и уводи питање људске меморије у дигиталном добу.

ДИСКУСИЈА

Анализа одабраних павиљона показује да три подтеме ЕКСПО 2025 — здравље, образовање и повезаност — нису функционисале као одвојени тематски блокови, већ као интегрисан систем у којем се ови домени међусобно условљавају и прожимају. Архитектура у том контексту престаје да буде пасивни оквир излагања: она постаје активни медијум који интегрише податке, технологију и људско искуство у јединствену комуникацијску целину. Анализа показује да три подтеме изложбе функционишу као интегрисан систем, у којем се здравље, образовање и повезаност међусобно условљавају. Архитектура више није само физички оквир, већ медијум који интегрише податке, технологију и људско искуство.

Посебно је значајна употреба имерзивних технологија које омогућавају трансформацију сложених научних и еколошких процеса у доступне и разумљиве просторне наративе. Истовремено, уочава се да најуспешнији павиљони нису они који се ослањају искључиво на технологију, већ они који успевају да остваре емотивну и когнитивну везу са посетиоцем.

ЗАКЉУЧАК

ЕКСПО 2025 у Осаки потврдио је да савремена изложбена архитектура превазилази традиционалну улогу презентационог оквира и постаје активан чинилац у обликовању друштвеног дискурса о одрживости, технологији и људском благостању. Анализа одабраних павиљона указује на три конвергентна правца развоја савремене архитектуре: као интерфејса између човека и сложених података, као прототипа одрживог и циркуларног система градње, и као медијума за преношење културних вредности и колективног идентитета.

Ови налази указују на конкретне импликације за струку: у домену урбаног планирања, ЕКСПО 2025 демонстрира да јавни простори и институционалне зграде могу функционисати као платформе за едукацију о одрживости; у домену конструкције, немачки павиљон нуди репликабилан модел циркуларне градње прилагодљив различитим програмским контекстима; у домену комуникације, имерзивне технологије показују се као ефикасан алат за превођење сложених научних и еколошких концепата у непосредно разумљиво просторно искуство. ЕКСПО 2025 Осаки стога није само изложбени догађај — он представља лабораторију будућих архитектонских и урбанистичких решења чији потенцијал тек треба у пуној мери да буде истражен и примењен.

ЛИТЕРАТУРА

- Expo 2025 Osaka – Zvanični veb-sajt. (2025). Expo 2025 Osaka, Kansai, Japan – Official Website. <https://www.expo2025.or.jp/en/>
- Bureau International des Expositions (BIE). (2024). Crafting unity in diversity: Sou Fujimoto's vision for Expo 2025 Osaka Kansai. <https://www.bie-paris.org/site/en/latest/infocus/entry/crafting-unity-in-diversity-sou-fujimotos-vision-for-expo-2025-osaka-kansai>
- Fujimoto, S. (2008). Primitive Future. INAX Publishing.
- LAVA – Laboratory for Visionary Architecture. (2025). German Pavilion Expo 2025. <https://l-a-v-a.com/projects/german-pavilion-expo-2025>
- ArchDaily. (2025, November). A Look at the 45 Award-Winning Pavilions of Expo 2025 Osaka. <https://www.archdaily.com/1035864/a-look-at-the-45-award-winning-pavilions-of-expo-2025-osaka>
- United Nations. (2025). United Nations Pavilion at Expo 2025 Osaka, Kansai: 35 UN Entities, 15 Secretariat Departments, Offices to Gather under Theme "United for a Better Future". UN Meetings Coverage and Press Releases. <https://press.un.org/en/2025/pi2322.doc.htm>
- Pallasmaa, J. (2018). Architecture as Experience: The Fusion of the World and the Self. *Architectural Research in Finland*, 2(1), 9–17. <https://journal.fi/architecturalresearchfinland/article/view/73188>
- Charitonidou, M. (2022). Interactive art as reflective experience: Imagineers and ultra-technologists as interaction designers. *Design Issues*, 38(2). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01973762.2022.2041218>
- Tzortzi, K. (2019). The architecture exhibition as environment. *Architectural Theory Review*, 23(3). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13264826.2019.1616369>
- Loizidou, A., & Phokaidis, P. (2024). The architecture exhibition as a stage of mediated narratives. *The Journal of Architecture*, 29(1). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14626268.2024.2304811>
- Gkoltsiou, A., & Mougiakou, E. (2021). Developing experiences: creative process behind the design and production of immersive exhibitions. *Museum Management and Curatorship*, 36(5), 441–462. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09647775.2021.1909491>
- Kimura, Y. (2025). Sustainability at Expo 2025 Osaka: Innovations and Global Impact. *Global Society*. <https://www.globalsociety.earth/post/sustainability-at-expo-2025-osaka-innovations-and-global-impact>
- Dezeen. (2025, April 24). World's largest wooden structure encircles Expo 2025 Osaka. <https://www.dezeen.com/2025/04/24/the-grand-ring-expo-2025-osaka/>
- Metropolis Magazine. (2025, June 3). Lessons in Global Design from Expo 2025 Osaka. <https://metropolismag.com/viewpoints/lessons-in-global-design-from-expo-2025-osaka/>